Skatteeffekter av leasingavtal — några räkneexempel

Av jur kand Sten Hamberg

I denna tidskrifts nr 6 år 1975 lade Anders Hagstedt skatterättsliga aspekter på leasingavtal och koncentrerade då uppmärksamheten på s k deformerade leasingavtal vilka kan framträda som förtäckta köp. Såsom förutsättning för en rubricering på ena eller andra sättet får förmodas ligga ett antagande att det finns skattemässiga fördelar med ett leasingavtal bestående däri att leasingkunden får göra snabbare kostnadsavdrag för sitt nyttjande av maskiner än vad som skulle vara fallet vid ordinära värdeminskningsavdrag. Om jag rätt förstått Hagstedt förutsatte han att effekterna är ungefär likvärdiga mellan köp- och leasingalternativen om endast planenlig avskrivning kunnat utnyttjas av en köpare medan däremot avskrivning enligt 30/20 regeln förmodligen är förmånligare än successiva avdrag för leasingavgifter.

Med hjälp av små billiga räknedosor kan man numera rätt hastigt göra beräkningar på detta område i en omfattning som varit orimligt tidskrävande bara för några år sedan. Alla sådana beräkningar lider naturligtvis av att ett antal faktorer måste abstraheras eller elimineras för att problemet skall bli hanterbart. Men med denna allmänna reservation kan man hitta en del samband, som jag inte kan ge någon fullständig förklaring till. Det kanske är felräkningseffekter — men i så fall är de märkligt konsistenta. Det vore roligt att höra en företrädare för finansieringsföretagen korrigera beräkningarna.

Beräkningarna i det följande förutsätter en situation där valet står mellan köp eller finansiell leasing av t ex en maskin med ett pris om 1 000 kr. Vi förutsätter — vilket normalt är orealistiskt — att kunden har 1 000 kr tillgängliga och vi avstår t v från att kalkylera kundens kostnad för detta kapital, dvs hans lånekostnad eller alternativa användning. För köpalternativet är man alltså endast intresserad av den direkta utgiften av 1 000 kr idag och nuvärdet av framtida avskrivningar under olika regler på avskrivningsunderlaget 1 000 kr. Skillnaden häremellan är någon sorts nettokostnad för köpalternativet.

Alternativt kan maskinen leasas ut av ett finansieringsföretag. Vi antager vidare att leasingavtalet är av den arten att det typiskt sett skulle kapitaliseras under FASB 13, dvs nuvärdet av leasingavgifterna ligger tämligen nära marknadsvärdet 1 000 kr, hyresmannen har option att förvärva maskinen för ett i praktiken obetydligt värde vid leasingperiodens slut etc. Leasingkundens problem är nu att beräkna ”nettokostnaden” för leasingalternativet, dvs nuvär-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

de av leasingavgifter minus nuvärde av skatteavdrag för dessa betalningar. Betalningarnas nominella belopp kommer inte att vara kända förrän finansieringsföretaget gjort sina egna beräkningar, även om man vet att leasingavgiften rör sig runt två procent (av beloppet 1 000 kr) per månad under en 60 månaders period. Även mycket små rörelser runt tvåprocentsnivån ger dramatiska skillnader.

Innan vi fortsätter till beräkningarna skall ytterligare ett medgivande lämnas. I alla beräkningar har jag använt en hypotetisk genomsnittlig skatteeffekt om 56,2 procent, dvs kommunalskatt om 27 procent, som om 56,2 vore den reella utbetalningen i stället för redovisad nettoskattekostnad. Det är naturligtvis en nästan otillåten förenkling i en serie beräkningar av nuvärde av ut- och inbetalningar. Men den eftersläpande effekten av kommunalskatten slår identiskt för köpfallet och leasingfallet, varför nettoskillnader mellan de två fallen bör vara reella skillnader.

Vi börjar med att fastställa nuvärdet vid varierande räntefot av avskrivningar dels under antagande att en skattskyldig kan utnyttja 30/20 regeln till fullo, dels under antagande att — t ex på grund av tidigare års investeringar — maximal avskrivning aldrig är högre än 20 procent för år. Beräkningarna görs dels utan, dels med ett 25 procent investerinsavdrag vid statlig taxering. Mättidpunkten antas utgöra den 1 juli år 1 och skatteeffekten mäts alltid med utgångspunkt från sista dagen för fyllnadsinbetalning för beskattningsåret. Det förutsätts en kalkylränta mellan 6 och 20 procent i intervall om 2 procent.

Tabell I

Nuvärde av avskrivning på 1 000 vid 27% ki (56,2%) och varierande räntesatser — 30/20-regeln.

Kalkylränta	6	8	10	12	14	16	18	20
Nuvärde	483, 92	461, 29	440, 137	420, 314	401, 763	384, 306	368, 059	352, 704
+ ev investeringsavdrag								
	95,13	93,57	92,04	90,53	89,05	87,59	86,57	84,76
Nuvärde	579,05	554,86	532,177	510,855	490,813	471,896	454,629	437,464
Nuvärde av 20% ”kompletteringsregeln”								
Nuvärde	476,03	451,20	428,06	406,42	386,73	367,32	349,68	333,12
+ ev investeringsavdrag								
	95,13	93,57	92,04	90,53	89,05	87,59	86,57	84,76
	571,16	544,77	520,1	496,95	475,78	454,91	436,25	417,88

Extrempunkterna utgörs naturligtvis av å ena sidan en skattskyldig med 6 procent kalkylränta och maximal avskrivning plus investeringsavdrag. Han kan beräkna sin nettokostnad av ett köp till 1 000 — 579,06 = 420,95. Å andra sidan beräknar en skattskyldig med 20 procent kalkylränta, endast 20 procent avskrivning och inget investeringsavdrag sin nettokostnad till 1 000

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

— 333,12 = 666,88 — allt under förutsättning att utbetalningen av 1 000 görs den 1 juli år 1 och att dessa 1 000 t v inte antas ha någon egen kostnad. Denna förutsättning skall sedan ändras.

För ett leasingfall blir beräkningarna något mer omständliga, eftersom man t v utgår från nominella leasingbelopp som är okända. Det enklaste sättet är att försöka räkna ut nuvärdet av framtida avdrag vid taxering för de betalda leasingavgifterna och uttrycka resultatet som ett procenttal av leasingavgifternas nominella belopp. Härvid är att uppmärksamma att även om leasing-avgifterna betalas varje månad så är skattereduktionen endast märkbar vid sista fyllnadsinbetalningstillfället för det föregående beskattningsåret. Så utgör t ex värdet av skatteavdraget för år 1 sex månaders leasingbetalningar x den hypotetiska skattesatsen 56,2 procent framdiskonterade från 30 april år 2 (fyllnadsbetalningsdatum) till utgångspunkten för beräkningarna den 1 juli år 1.

Tabell 2

Skatteeffekt av erlagda leasingavgifter per månad över 60 månader uttryckt som en procent av summa avgifter brutto med 27% ki-skatt,

Räntefaktor

6	8	10	12	14	16	18	20
46,0257	43,392	40,7775	38,355	36,091	34,03359	32,5333	30,3154

Samma effekt av erlagda leasingavgifter erlagda över en 72-månaders period.

44,927	41,833	38,972	36,367	33,983	31,795	29,808	27,943

Den tredje grundläggande beräkning som skall göras är vilken månadsavgift finansieringsföretaget bör betinga sig för att hålla en viss intern kalkylränta. Beräkningarna här är desamma som för vanliga annuitetslån, där ett visst belopp — i detta fall 1 000 kr — skall amorteras och förräntas genom lika stora betalningar. Månadsavgiften kommer att uttryckas som ett procenttal av ”lånebeloppet” 1 000 kr. För att möjliggöra jämförelser byggs sedan tabellen ut till att inkludera de av hyresmannen beräknade nuvärdena av de betalningar finansieringsföretaget betingar sig. Tabellen visar naturligtvis att om båda parter internt för sig använder samma kalkylränta så bedöms nuvärdet av samma annuitetskonstruktion till samma belopp. Har hyresmannen högre kalkylränta — eller tror sig böra räkna med högre räntefot — är naturligtvis nuvärdet av summa betalningar lägre än 1 000 kr, om finansieringsföretaget har räknat leasingavgifter på det angivna sättet. I den följande tabellen har månadsavgiften uttryckts som en procent av totalbeloppet 1 000 kr. För en 60 månaders lease bör alltså ett finansieringsföretag räkna med en månatlig leasingavgift om — minst — 1,933%, dvs i vårt exempel 19,33 kr, för att de 60 månadsbetalningarna skall svara mot en ränta på 6 procent.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

Tabell 3

Uthyrarens räntefaktor		Hyresmannens räntefaktor — nuvärde av betalningar till finansieringsföretaget							
60	Perioder	6%	8%	10%	12%	14%	16%	18%	20%
6%	1,933	1000	953,33	909,77	868,98	830,75	794,88	761,22	729,60
8%	2,028	1048,99	1000	954,49	911,69	871,57	833,95	798,63	765,46
10%	2,125	1099	1048	1000	955,29	913,26	873,84	836,83	802,07
12%	2,224	1150,38	1096,84	1046,73	1000	955,81	914,55	875,82	839,44
14%	2,327	1203,65	1147,64	1095,21	1046,10	1000	956,90	916,38	878,32
16%	2,432	1257,97	1199,42	1144,63	1093,31	1045,20	1000	957,73	917,95
18%	2,539	1313,31	1252,20	1194,99	1141,41	1091,19	1044,08	1000	958,33
20%	2,649	1370,21	1306,45	1246,76	1190,86	1138,46	1089,31	1043,18	1000
72	Perioder	6%	8%	10%	12%	14%	16%	18%	20%
6%	1,657	1000	945,06	894,43	847,56	804,14	763,88	726,51	691,78
8%	1,753	1057,75	1000	946,25	896,67	850,73	808,14	768,60	731,86
10%	1,853	1118,09	1056,85	1000	947,82	899,26	854,24	812,44	773,60
12%	1,955	1179,64	1115,02	1055,28	1000	948,76	901,26	857,16	816,19
14%	2,061	1243,60	1175,48	1112,50	1054,21	1000	950,13	903,64	860,44
16%	2,169	1308,76	1237,08	1170,80	1109,45	1052,62	1000	950,99	905,53
18%	2,281	1376,34	1300,96	1231,25	1166,74	1106,97	1051,55	1000	952,29
20%	2,395	1445,13	1365,98	1292,79	1225,05	1162,30	1104,10	1050,08	1000

I en fjärde tabell skall vi nu använda de i tabell 2 beräknade nuvärdena av skatteeffekterna av avdragen för leasingavgifter, vilka uttryckts som en procent av summan avgifter totalt för att beräkna de reella skatteeffekterna för olika kalkylräntor hos hyresmannen av de i tabell 3 för månad beräknade nominella leasingavgifterna.

Tabell 4

4. 1 Hyresmannens skattelättnad — nuvärde enligt följande modell

Summa avgifter
brutto — ex
Nuvärde av hyresmannens skatteavdrag
60 x 19,33 = 1.160; 0,460257 (tabell 2) x 1.160 = 534

Kalkylränta faktor	6% 0,460257	8% 0,43392	10% 0,407775	12% 0,38355	14% 0,36091	16% 0,34034	18% 0,322533	20% 0,30154
summa avgifter								
1.160	534	503	473	445	419	395	377	350
1.217	560	528	496	468	439	414	396	367
1.275	587	553	520	489	460	434	415	384
1.334	614	579	543	512	481	454	435	402
1.396	643	606	569	535	504	475	454	421
1.459	672	633	595	560	527	497	475	440
1.523	701	661	621	584	550	518	495	459
1.589	731	689	648	609	573	541	517	479

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

4:2 Hyresmannens skattelättnad — nuvärde (nuvärdet uttryckt som procent av summa avgifter brutto (tabell 2) x faktisk summa avgifter enl tabell 3)
Exempel 72 x 16,57 = 1.193 x 0,44927 = 536

Kalkylränta	6%	8%	10%	12%	14%	16%	18%	20%
Nuvärde-faktor	0,44927	0,41833	0,38972	0,36367	0,33983	0,31975	0,29808	0,27943
summa avgifter								
1.193	536	499	465	434	405	381	356	333
1.262	567	528	492	459	429	404	376	353
1.334	599	558	520	485	453	427	398	373
1.408	633	589	549	512	478	450	420	393
1.484	667	621	578	540	504	475	442	415
1.562	702	653	609	568	531	499	466	436
1.642	738	687	640	597	558	525	489	459
1.724	775	721	672	627	586	551	514	482

Vi kan nu kombinera tabell 3 och tabellerna 4:1 och 4:2 till en tabell som visar — under olika kalkylräntor — leasingkundens nettokostnad efter skatt som ett nuvärde.

Tabell 5

5.1 Nettokostnad av leasing — 60 månader

Uthyrarens räntefaktor	Hyresmannens räntefaktor							
	6%	8%	10%	12%	14%	16%	18%	20%
6%	466	450,33	436,77	423,98	411,75	399,88	384,22	379.60
8%	488,99	472	458,49	443,69	432,57	419,95	402,63	398,46
10%	512	495	480	466,29	453,26	439,84	421,83	418,07
12%	536,38	517,84	503,73	488	474,81	460,55	440,82	437,44
14%	560,65	541,64	526,21	511,10	496	481,90	462,38	457,32
16%	585,97	566.42	549,63,	533,31	518,20	503	482,73	477,95
18%	612,31	591,20	573,99	557,41	541,19	526,08	505	499,33
20%	639,21	617,45	598,76	581,86	565,46	548,31	526,18	521

5.2 Nettokostnad av leasing — 72 månader

	6%	8%	10%	12%	14%	16%	18%	20%
6%	464	446,06	429,45	413,56	399,14	382,88	370,51	358,78
8%	490,75	472	454,25	437,67	421,73	404,14	392,60	378,86
10%	519,09	498,75	480	462,82	446,26	427,24	414,44	400,60
12%	546,64	526,02	506,28	488	470,76	451,26	437,16	423,19
14%	576,60	554,48	534,50	514,21	496	475,13	461,64	445,44
16%	606,76	584,08	561,80	541,45	521,62	501	484,99	469,53
18%	638,34	613,96	591,25	569,74	548,97	526,55	511	493,29
20%	670,13	644,98	620,79	598,05	576,30	553,10	463,92	518

Nu skall vi använda de ovan beräknade tabellerna för några intressanta jämförelser som leder fram till — åtminstone för mig — inte helt självklara slutsatser.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

1. Antag att kunden vacklar mellan köp och leasing och anser sig böra räkna med en kalkylränta om 10 procent. För köpfallet gäller att han omedelbart, dvs den 1 juli år 1, skall erlägga 1 000 kr. Han kommer då att få framtida avdrag för värdeminskning som framdiskonterade till 10 procent ger följande nettoeffekter.

Omedelbar utgift	1 000	1 000	1 000	1 000
Nuvärde av vm-avdrag 30/20 eller endast 20% — ev. inkluderande investeringsavdrag — se tabell 1 —	(532,177)	(520,1)	(440,137)	(428,06)
Netto kostnad nuvärde	467,823	479,9	559,863	571,94

Det är från tabell 5.1 och 5.2 tydligt att en 60 månaders lease för en hyresman med räntefaktorn 10 i sina kalkyler skall kunna kosta netto mellan 436 och 598 kr och en 72 månaders lease mellan 429 och 620 kr. Det billigaste köpalternativet, 467 kr nettokostnad vid 30/20 och investeringsavdrag (från tabell 1), motsvaras av en leasingavgift beräknad på uthyrarens kalkylränta av ca 8,7 %, d v s 1,3 % lägre än hyresmannens kalkylränta. Det näst billigaste köpalternativet — kompletteringsregelns 20 % men med investeringsavdrag — kostar 479,9 kr netto, motsvarande en leaseavgift baserad på uthyrarens kalkylränta om 10 %, d v s identisk med hyresmannens. Det tredje alternativet är köp vid maximal 30/20 avskrivning men utan investeringsavdrag, vilket kostar 559,8 kr netto nuvärde. Detta motsvarar en leasingavgift beräknad efter något mer än 16 % från uthyraren. Det minst förmånliga köpet är vid 20 % linjär avskrivning och inget investeringsavdrag, vilket kostar 571,9 netto. En motsvarande kostnad för leasing förutsätter en avgift baserad på runt 18 % kalkylränta. Baserat på denna beräkning skulle det alltså alltid krävas investeringsavdrag för att köp skulle vara skattemässigt mer förmånligt än en lease för en investerare med 10% kalkylränta.

Om vi går igenom samma beräkning för en köpare/leasekund som anser sig böra räkna med 16 % räntefaktor, förändras emellertid bilden snabbt.

För sextonprocentaren ser nettokostnaden av köp ut på följande sätt (jfr tabell 1):

Omedelbar utbetalning	1.000	1.000	1.000	1.000
Nuvärde (16% av vm-avdrag + ev investeringsavdrag	(471 ,896)	(454,91)	(384,306)	(367,32)
Nettokostnad nuvärde	528,104	545,9	615,694	632,68

Det visar sig att leasing alltid är billigare om inte leasingföretaget beräknat sina avgifter efter 18 % eller högre. Tar man bort effekten av investeringsavdrag vid köp är leasing definitionsmässigt alltid billigare.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

Om köparen/leasetagaren skulle använda 20 % ränta för sina beräkningar är leasing definitionsmässigt alltid billigast, även om leasingföretaget också skulle använda 20 % räntefot, kanske t o m 22 %.

Man kan nu börja leta i tabellerna för att finna ut i vilka lägen en lease blir billigare än ett köp med fall 30/20 avskrivning och fullt investeringsavdrag. Vi ser att för kund med räntefaktor om 14 % krävs att leasingavgiften är beräknad på 16 % för att nettokostnaden för en lease skall komma upp i närheten av nettokostnaden för ett kontantköp. Har kunden däremot 12 % kalkylränta, krävs att finansieringsföretaget tar 10 % kalkylränta eller lägre för att leasen skall bli skattemässigt mer förmånligt. Om vi tar bort effekten av investeringsavdraget visar det sig att i aktuella lägen — 10 till 16 % kalkylränta för hyresmannen — är leasen alltid billigast utom för den hyresman med 10 % internränta som debiteras leasingavgifter beräknade på 18 % eller mer.

Om vi ser på effekterna på en kund som kan utnyttja 20 % kompletteringsregel och dessutom investeringsavdrag är fortfarande leasen alltid billigast — nästan oavsett finansieringsföretagets kalkylränta — om kundens egna ränta är 12 % eller mer. Vid 10 % räntefot ''vänder det'' och vid lägre internräntor framstår köpet som billigast. Om vi igen tar bort effekten av investeringsavdraget, förändras bilden till leasens förmån. Det visar sig att även om finansieringsföretaget ligger 6—8 % högre i sin kalkylränta så är lease billigast ända till dess man kommer ner i kunder med 6 % kalkylränta.

Vad är slutsatsen av detta? Möjligen att det fiffiga med leasing är betalningarnas förläggning över tiden för den som diskonterar med höga räntefaktorer och att det vore möjligt att räkna fram den kalkylränta vid vilken en 72-månaders lease vore mer attraktivt än ett kontantköp, även om avbetalningarna vore ej avdragsgilla. Om vi hade byggt ut tabell 3 till något över 20 % — förmodligen runt 22—23 % — hade man funnit att i det läget är det exakt lika dyrt att ta en 72-månaders lease med ej avdragsgilla leasebetalningar som att köpa kontant och få 20 % planenlig avskrivning. Med den inflation som rått de sista åren får man väl antaga att leasing är den naturliga finansieringsformen för de flesta artiklar som ekonomiskt förbrukas under leasingtiden. Att leasingavgifterna är avdragsgilla är en extra fördel som emellertid inte är särskilt betydelsefull i finansieringssituationen. Vidare kan man möjligen göra den reflektionen att våra avskrivningsregler inte är avpassade till en inflationsekonomi med de högre diskonteringsfaktorer som då används. Möjligen bör man redan nu ge upp ståndpunkten att investeringsavdraget är ett fenomen av övergående natur och foga sig i att det krävs mer accelererad avskrivning än vad som för närvarande gäller.

Men — invänder nu den minnesgode läsaren — detta är att jämföra

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

äpplen och bananer. Vi antar att i en inflationsekonomi är diskonteringsfaktorerna höga och vi konstaterar att vitsen med leasing är primärt den utsträckta kredittiden — inte det faktum att avgifterna får dras av vid taxering. Hur kan vi jämföra ett 72 månaders annuitetslån med ett kontantköp? Invändningen är riktig. För att få en rättvis jämförelse borde man pröva sig fram med det diskonterade nuvärdet — efter skatteeffekt av ränteavdrag — av t ex en femårig kredit om sådan stod att få. För att göra det hela enkelt skulle vi kunna anta att kunden erbjöds ett femårigt eller sexårigt banklån att betalas i månatliga betalningar av annuitetstyp, där räntan ej är avdragsgill. Vi skulle då kunna använda tabell 3 till någon del.

Det visar sig nu att en kund med 20 % kalkylränta kan leasa av ett finansieringsföretag som också använder 20 % och få en nuvärdekostnad efter skatt om 521 kr (tabell 5:1). Om samma kund kunde utnyttja full 30/20 avskrivning och investeringsavdrag, kunde han ta upp en separat kredit — fem år och annuitetskonstruktion — till 18% *ej avdragsgill* ränta och ändå tjäna på affären.

Om vi i stället tänker oss att kunden fick låna 1 000 kr på 60 månader med runt 12 % ränta skulle nuvärdet av betalning av kapitalskulden vid slutet av år fem vara:

6 %	8 %	10 %	12 %	14 %	16 %	18	20 %
747,26	680,58	620,92	567,43	519,37	476,11	437,11	401,88

Under de fem årens lopp har han emellertid också skött räntebetalningar — t ex månatligen. Nuvärdet av dessa 60 inbetalningar x 10 kr är följande:

519,84 496,47 474,58 454,05 434,78 416,70 388,71 383,74

Dessutom får han skatteavdrag för räntorna och man kan använda tabell 2:s värden (0,460257 etc) x bruttoräntebetalningar 600 kr för att få nettoskatteeffekten av dessa avdrag.

276,15 260,35 244,66 230,13 216,55 204,20 195,20 181,89

Detta betyder att nettonuvärdet efter skatteeffekter av just detta lån är följande:

Kalkylränta	6 %	8 %	10 %	12 %	14 %	16 %	18 %	20 %
	990,95	916,70	850,84	791,35	737,60	688,61	641,61	603,73

Om man från dessa nuvärden drar de nuvärden som tidigare beräknats av framtida värdeminskningsavdrag på ett underlag av 1 000 kr jämte ev. investeringsavdrag finner man att leasing *alltid* är dyrare, även om man lyckas hitta ett finansieringsbolag som bara vill ha 6 % på sina pengar. Den slutsats man slutligen kan dra är därför inte att leasing nu plötsligt är oförmånligare generellt. Det enda man med säkerhet kan säga är att

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13

ingen med säkerhet kan uttala sig om huruvida den ena eller andra finansieringsformen är billigast förrän det gjorts detaljerade beräkningar på alla tillgängliga finansieringsalternativ i det enskilda fallet. Om vanliga bankkrediter är svåra att få så att alternativet till leasing är kontantbetalning framstår naturligtvis leasing alltid som ett tilltalande alternativ men detta då inte på grund av skattereglerna som sådana utan på grund av kreditgivningen kopplad med kundens av inflationsklimatet upptrissade diskoneteringsfaktorer. Ytterst är därför leasing mindre ett skatterättsligt än ett kreditpolitiskt spörsmål och jag har med de ovan demonsterade räkneövningarna försökt visa att det egentligen är meningslöst att lägga exklusivt skattemässigt aspekter på leasingavtalet hur "deformerat" det än må framstå.

REGISTER TILL SKATTENYTT FÖR ÅREN 1973—1977

kan nu rekvireras hos vår expedition.

Ring eller skriv till:

SKATTENYTT
BOX 5
793 01 LEKSAND
TEL. 0247/104 30

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:13